

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА ФІЗІОЛОГІЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН ТА ПТАХІВ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	211 Ветеринарна медицина.
Тип і назва освітньої програми	ОПП Ветеринарна медицина.
Курс, семестр	Курс – 3, семестр 6.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120 год., із яких: лекцій – 16 год., лабораторних – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна.
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет ветеринарної медицини, кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин.
Контактні дані розробника (-ів)	Киричко Олена Борисівна, кандидат ветеринарних наук, доцент ауд. 20 (навчальний корпус № 1) e-mail: olena.kyrychko@pdau.edu.ua, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/kyrychko-olena-borysivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Факультетська вибіркова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Анатомія свійських тварин», «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Біохімія з основами фізичної та колоїдної хімії», «Фізіологія тварин».
Компетентності	Загальні: ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел; ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії; ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні; Фахові: ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних; ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності; ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу; ФК 5. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
Результати навчання	РН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

	<p>РН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.</p> <p>РН 3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти оволоділи теоретичними і практичними знаннями щодо перебігу фізіологічних процесів, що відбуваються в організмі тварин різних видів. Це допомагає спеціалісту ветеринарної медицини вірно підібрати раціон, створити оптимальні умови для життєдіяльності організму тварин, розумінню фізіологічних показників, норми у діагностиці хвороб, уявленню патогенезу, своєчасно провести профілактичні та лікувальні заходи у залежності від виду тварини..</p>	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Фізіологічні особливості організму великої рогатої худоби.</p> <p>Тема 2 . Фізіологічні особливості організму коней.</p> <p>Тема 3. Фізіологічні особливості організму свиней.</p> <p>Тема 4. Фізіологічні особливості організму собак та котів.</p> <p>Тема 5. Фізіологічні особливості організму птахів.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p>Словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж), наочні (ілюстрування, демонстрування, спостереження), практичні методи (лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою: тезування, анотування, підготовка реферату), методи формування навчальних інтересів (створення ситуації інтересу навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), комп'ютерні, мультимедійні (використання мультимедійних презентацій).</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	<p>Наведені у Додатку до силабусу</p> <p>Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опитування; - виконання лабораторних робіт; - виконання завдань самостійної роботи.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	<p>Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. У разі отримання незадовільної оцінки з дисципліни на іспиті здобувач вищої освіти має право на перескладання іспиту викладачу або комісії.</p>
- щодо академічної доброчесності	<p>Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p> <p>Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його.</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/kodeksdobrochesnostinasayt.pdf)</p> <p>Політика академічної доброчесності: самостійність виконання завдань, посилання на використані джерела. Враховується: систематичність відвідування занять, своєчасність виконання навчальних завдань, повний</p>

	обсяг їх виконання, якість виконання навчальних завдань, самостійність виконання, творчий підхід у виконанні завдань, ініціативність у навчальній діяльності.
- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ	Відвідування занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять здійснюється у формі написання конспектів лекцій та виконання рефератів, оформлення зошита для лабораторних робіт.
- ЩОДО ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ / ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	Можливе визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти. Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати оцінювання згідно порядку оскарження результатів контрольних заходів, який прописаний у Положенні про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Фізіологія тварин: Підручник. / А.Й. Мазуркевич, В.І. Карповський, М.Д. Камбур та ін. Вінниця: Нова книга, 2008. 424 с.
2. Фізіологія тварин. Підручник. Вид. друге /За редакцією А. Й. Мазуркевича, В. І. Карповського. Вінниця : Нова Книга, 2012. 424 с.
3. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / За ред. Науменко В. В., Дячинський А. С. Демченко В. Ю., Дерев'янку І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2021. 568 с
4. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум /Мазуркевич А.Й., Трокоз В.О., Карповський В.І. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 240 с.
5. Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. та ін. Клінічна діагностика хвороб тварин / за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.
6. Практикум з фізіології сільськогосподарських тварин: навч. посіб. / А.Й. Мазуркевич, М.Д. Замазій, В.І. Карповський, А.А. Замазій та ін. - К. : [б. и.], 2004. - 273 с.
7. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. /Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янку І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2015. 240 с.

Допоміжні

1. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум / За ред. І. Д. Дерев'янку, А. С. Дячинського. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
2. Левченко В.І., Судаков М.О., Мельник Й.Л. та ін. Клінічна діагностика хвороб тварин. Київ: Урожай, 1995. 368 с.
3. Судаков М.О., Цвіліховський М. І., Береза В. І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник. 2-ге вид., доп. /За ред. М. О. Судакова. К.: Мета, 2002. 352 с.
4. Левченко В.І., Соколюк В.М., Безух В.М. Дослідження крові тварин та клінічна інтерпретація отриманих результатів: Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини керівників та слухачів Інституту післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветеринарної медицини. Біла Церква, 2002. 56 с.

5. Влізло В.В., Максимович І.А., Галяс В.Л., Леню М.І. Лабораторна діагностика у ветеринарній медицині (довідник). Львів, 2008. 112 с.
6. Костенко В.І., Хоменко Г.Г. Фізіологія лактації. Київ: «Агроосвіта», 2015. 132 с
7. Югай К. М., Бобрицька О. М., Кочеткова В. В. Фізіологія травлення. Харків: Золоті сторінки, 2004. 96 с.
8. Киричко О. Б., Тітаренко О. В., Шерстюк Л. М., Ісичко В. М. Фізіологічний статус собак при застосуванні розчину Полтавського бішофіту за парвовірусного ентериту. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 3. С. 124–129.
9. Киричко О.Б., Савченко В.О. Вплив обмінних процесів на відтворювальну здатність корів / Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2021. С. 247-248.
10. Киричко О.Б., Савченко В.О. Корекція репродуктивної функції корів. / Актуальні проблеми незаразної патології тварин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (м. Полтава, 22 квітня 2021 року). С. 37-39.
11. Дмитренко Н. І., Киричко О. Б., Шерстюк Л. М. Сучасні методи визначення оптимального терміну парування у собак / Актуальні проблеми незаразної патології тварин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (м. Полтава, 22 квітня 2021 року). С. 18-21.
12. Бердник В. П., Киричко О. Б. Фізіологічні аспекти застосування мінералу полтавський бішофіт / Актуальні проблеми фізіології тварин : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 120-річчю О. В. Квасницького (м. Полтава, 17–18 вересня 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 25-26.
13. Киричко О. Б., Киричко Б. П., Тітаренко О. В., Сидоренко В. В. Застосування розчину полтавського бішофіту для профілактики ентероінфекцій та формування колострального імунітету телят. *Вісник ПДАА*. 2021. № 2. С. 213-219.
14. Киричко О. Б., Тітаренко О. В., Шерстюк Л. М., Ісичко В. М. Фізіологічний статус собак при застосуванні розчину Полтавського бішофіту за парвовірусного ентериту, 2022 *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 3. С. 124–129.

Інформаційні ресурси

1. Фізіологія тварин: Підручник. / А.Й. Мазуркевич, В.І. Карповський, М.Д. Камбур та ін. Вінниця: Нова книга, 2008. 424 с. URL: https://books.google.com/books/about/Фізіологія_тварин
2. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / За ред. Науменко В. В., Дячинський А. С. Демченко В. Ю., Дерев'янка І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2009. 568 с. URL: <https://studfile.net/preview/3541675/>
3. Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янка І. Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. 3-тє вид., перероб. і допов. / За ред. І. Д. Дерев'янка, А. С. Дячинського. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с. URL: <https://uchebnik-online.net/book/794-fiziologiya-silskogospodarskix-tvarin-praktikum-umenko-v-v-dyachinskij-a-s-demchenko-v-yu-derevyanko-i-d/2-anotaciya.html>
4. Серце. Серцевий цикл. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KdSS1buu-UA>
5. Дослідження системи органів дихання у тварин. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ldp_64NFqQ
6. Фізіологія людини і тварин (фізіологія нервової, м'язової і сенсорних систем) : підручник / М. Ю. Клевець, В. В. Манько, М. О. Гальків, та ін. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 312 с. URL: https://bioweb.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Fiziol_vypr_2012.pdf
7. Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. та ін. Клінічна діагностика хвороб тварин / за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с. URL: [Klinichna diagnostyka hvorob tvaryn.pdf](https://klinichna-diagnostyka-hvorob-tvaryn.pdf)
8. Судаков М.О., Цвіліховський М. І., Береза В. І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник. 2-ге вид., доп. / За ред. М. О. Судакова. К.: Мета, 2002. 352 с. URL: <https://studfile.net/preview/4267491/>
9. Левченко В.І., Судаков М.О., Мельник Й.Л. та ін. Клінічна діагностика хвороб тварин. Київ: Урожай, 1995. 368 с. URL: <https://ua1lib.org/book/3251829/be3998>
10. Левченко В.І., Соколюк В.М., Безух В.М. Дослідження крові тварин та клінічна інтерпретація

отриманих результатів: Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини керівників та слухачів Інституту післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветеринарної медицини. Біла Церква, 2002. 56 с. URL: [tps://studfile.net/preview/4267229/page:26/](https://studfile.net/preview/4267229/page:26/)

11. Костенко В.І., Хоменко Г.Г. Фізіологія лактації. Київ: «Агроосвіта», 2015. 132 с. https://drive.google.com/file/d/19KVHYKAcO_r81-JCtnqjg60y_e4qx-Mp/view

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин протокол від 24 грудня 2025 р. № 7.

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом
	опитування	виконання лабораторних робіт	завдання самостійної роботи	
Тема 1. Фізіологічні особливості організму великої рогатої худоби.	8	7	5	20
Тема 2 . Фізіологічні особливості організму коней.	8	7	5	20
Тема 3. Фізіологічні особливості організму свиней.	8	7	5	20
Тема 4. Фізіологічні особливості організму собак та котів.	8	7	5	20
Тема 5. Фізіологічні особливості організму птахів.	8	7	5	20
Разом	40	35	25	100

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
	<i>Опитування</i>
7-8	Показано всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні теоретичного матеріалу.
5-6	Показано достатнє знання матеріалу теми. Проявлено систематизований характер знань з питань теми. Відповіді на питання не повні.
3-4	Показано знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.
1-2	Не достатні знання основного матеріалу теми.
0	Відсутність знань основного матеріалу теми або не відповідав, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
	<i>Виконання лабораторних робіт</i>
7	Активність у виконанні лабораторної роботи. Відмінне засвоєння матеріалу теми та демонстрація навиків.
5-6	Активність у виконанні лабораторної роботи. Добре засвоєння матеріалу теми та демонстрація навиків.
3-4	Задовільне засвоєння матеріалу теми та демонстрація навиків.
1-2	Не достатні знання основного матеріалу теми та виконання завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
	лабораторної роботи.
0	Не виконував лабораторну роботу.
	<i>Виконання завдань самостійної роботи</i>
5	Високий рівень виконання самостійної роботи.
3-4	Достатній рівень виконання самостійної роботи.
1-2	Низький рівень виконання самостійної роботи.
0	Відсутність виконання самостійної роботи.